

A TENGERPART

NAPILAP.

IV évfolyam.

FIUME, kedd, 1907. november 5.

248. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
RIVA SZAPÁRY, ADRIA-PALOTA.
TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A forradalmi terület.

„Ujalkodni a törvény adta jogok keretén belül, de ha szükséges, ha a magyar nemzeti szupremáció és állami integritásunk érdekei megkövetelik, még ezeken kívül is . . .

Báró Bánffy Dezső sovén magyar politikus felkiálása volt ez a magyar parlamentben, foglalkozván a nemzeti kérdéssel, amelyben a kormány egyet lép előre, kettőt lép hátra; vagy előre soha sem lép, de hátrafelé mindenkor megteszi az alkotmányos koncentrirungot. A nemzetiségek renitenciája, *Fiumében is, de főképpen Fiumében* lehetetlenné teszi a magyar szentesített törvények életbeléptetését. Az örökös inzultusok, amik itt törvényeink ellen végbemennek; a galád támadások, amik itt a nemzet érdekeiért harcolók ellen *hatósági asszisztenciával* történnek; meg a hivatalos állami faktorok lehetetlensége, kotyagos politikája meghiusítanak minden nemzeti aspirációt. És mindez pedig a *béke politikájának nevezetű magát*, gyáva meghunyászkodással; a béke fehér leplet vetve a hivatalos bűnök fekélyeire; az árulást hazaiságnak, a bárgyuságot pedig bölcs előrelátásnak keresztelvé el!

Ilyen politikára csupán az „ideig-óráig való politikusok” képesek. Akiknek az állami érdekek megteremtésénél és a törvényeknek kérlelhetetlen szigorral való alkalmazásánál többet ér egy cigányzenés pezsgős vacsora, pohárköszöntőbe fojtva mindazt a hazafiságot, amit a valóságos munka keretében nem mernek, vagy nem tudnak megvalósítani! Nekünk pedig nem kellene politikai cifraságok, csecsebecsék; értéktelen limlomok, a görhes számárra vetett bársonynergek. Nekünk munka kell, a törvények megalkotása akár a háború árán is.

Gróf Nákó Sándor kormányzó a minap, amint meg is emlékeztünk róla, egy követ hajított az égnek, amiről azt hitte, a mi fejünk tetejére fog esni. Csalatkozott. Az a kő vissza esett arra a före, amely a tervet szötte. Kinyilatkoztatta egy szerkesztő ur szöcsövének keresztül, akit incognitóban erre az igazán bismarcki manőverre letelefonált Budapestről, hogy akik mindazt hangoztatják, amiket a fent lerótt mondtak ismertetnek, botránykeresők. A *Pesti Hirlap* pedig, az ő tegnapi számában, mint a tihanyi visszhang, sokszorozza vissza a mi kiáltásainkat. Sőt, mi több, *forradalmi területnek* nevezi a *Béke* fészket. Hát így adnak lütel a kormányzói nyilatkozatoknak? Hát nincs a hazában senki, aki hinni tudna abban, hogy Fiumében béke van? Ugy látszik, nincs; de ha akad is ember, aki hisz abban, hogy itt

békeség legyen, az nagyon jól tudja, hogy megadtuk az árát! Elsikkasztjuk a saját jogainkat, megtagadjuk még a lelkünket, vérünket is! Szóval, megfutamodunk azok elől a gazemberek elől, akik csak addig vallják magukat hű magyaroknak, amíg a magyar állam hűtelen sáfárjai áruba bocsátják apai jussunkat is. Nálunk már a törvényhozó testület csupán *pro forma* szerepel. A törvények fölé, a lelkiismeretlenség új, törvénytelen törvényeket alkot, amik járomba hajtják a nemzetet. Lehet, hogy ez az ország egyéb területein is így van, de Fiumében már régen nem érezzük azok irányában a törvényeink erejét, akik az állam ellen törnek; hanem egymás után üldözik azokat, akik küzdenek a magyar közjogi kincsek respektálásáért, ami végeredményképpen a legfőbb magánjogokat is képez.

A kormányzó ur pedig mozgatója ennek a bábszínháznak. A magyarságról Fiumében semmi szín alatt nem akar tudomást venni, nem gondolván arra, hogy itt egy magyar ember is több, mint ezer más. A magyarságot kezdetben azzal akarta lehetetlenné tenni, hogy kiűtötte kezéből a sajtó fegyverét. Nehogy a Casino Patrioticóban elmakozott jogait követelni merje! Nehogy eszébe jusson a pezsgős palackba sajtolt nemzeti önérzete! Nehogy élni merjen, s ha él, nehogy elárulja lételetét! Ime, ez a gróf Nákó Sándor ő excellenciája bölcs fiumei politikája, amit csupán hivatalos hókuszpókuszokkal iparkodik elkendőzni azon a porondon, ahová a pulcinellikkal és az arlecchinokkal való ölelgetés sodorta.

Annak a békének az útja, melyre a gróf rátévedett, a legvégzetesebb kudarcba vezet. Erre vonatkozóan egy perspektíva nyilhatik előtte a fővárosi sajtó sem incognitóban működő organumaiból is, ha nekünk a legkövetkezetesebb makacssággal nem akar hinni. Fiuméből pedig forradalmi területet az ilyen fajta politika alkot. Már előre is kíváncsiak vagyunk, hogyan fest majd a kormányzó ur, mint forradalmár, s mint fogja automobilját száguldó gyorstüzéző ágyuvá átidomítani? . . .

— **Fiume forgalma.** Fiume állomás 1907. évi szeptember havi összes áruforgalma az előző évi szeptember havi forgalommal szemben ismét tetemesen (+ 1914 kocsi) növekedett. A behozatali forgalomban (vasuton feladott áruk) mutatkozó 3307 kocsi növekedéssel szemben azonban a kiviteli forgalom 1393 kocsival csökkent. A *behozatali* forgalom nagymérvű növekedése e hóban a közszállítmányokra vezethető vissza, amely árucikkek közül egyedül 3588 kocsi hozatott be a múlt évi 53 kocsival szemben. E mennyiségből a Máv.

önkezelési céljaira 3307 kocsi szolgált, ami éppen megfelel az összes behozott árucikkeknek mutatkozó növekedésnek, úgy hogy ha a gazdaságilag felette sajnálatos és az államvasutak bevételeit sem almentáló ezen önkezelési szeménnyiségtől eltekintünk, a fiumei forgalomnak visszaesését, és pedig a kiviteli forgalomban kell konstatálnunk. A behozatalban nagyobb csökkenés (—296 kocsi) csak a foszphatnál észlelhető. A *kiviteli* forgalomban árpánál (—1124 kocsi), örleményeknél (—630 kocsi), hüvelyeseknél (—175 kocsi) és búzánál (—94 kocsi) csökkenés mutatkozik, míg egyéb gabonaféléknél (+ 202 kocsi), dongánál (+ 134 kocsi) és haszontánál (+ 100 kocsi) növekedés észlelhető.

A határrendőrség kérdése.

A fővárosi sajtó megnyilatkozása.

Ami mi is követeltünk.

Mégis elégtétel.

Hol a határrendőrség?

Súlyos vádakkal illették bennünket a legutóbb is az alkotmánypárt hivatalos lapjában. Ez a közlemény Fiumében ugyan nem talált hitelt, de azért mégis alkalmas volt arra, hogy az ország közvéleményét megteveszse.

— *Pace, pace* — hirdette a cikk. Ezt a békét azonban nem övezte a glória. Az a béke talán létezik a papíron, de a valóságban nem. Fiumében nem lehet és nem szabad a magyar állami érdekek rovására politikát tűzni. Már pedig az a politika, amelyet most akarnak reánk obtrojálni, határozottan nemzetellenes. Ezt az argumentumot végja a kormányzó és a kormány szemébe a *Pesti Hirlap* tegnapi száma, amiddön konstatálja, hogy a határrendőrségi törvényt apró személyes ügyek miatt nem merik Fiumében végrehajtani.

A határrendőrség életbeléptetése érdekében küzdünk évek hosszú sora óta s most, amikor a többek között ezért botrányrendezésel és egyéb lelkiismeretlen váddal illették, méltó elégtételképpen szolgál nekünk ez a közlemény, amely a *Pesti Hirlap* vezető helyén látott napvilágot. Azt hisszük, hogy a *Pesti Hirlap* a kormányzó ur is elég objektív orgánumnak tekinti és nem fogja kikiáltani arról, amit nem állott rólunk hangzlatni. A *Pesti Hirlap* vezércikkéhez az a Fiuméből küldött levél adta meg az impluziót, amelyet itt egész terjedelmében közlünk:

1906. januárjában jelent meg egy cikk a *Pesti Hirlap* hasábjain „Az arculütött állam-eszme” címmel, mely nyilvánosságra hozta azt a csufos sérelmet, amit a magyar állam a fiumei határrendőrség kérdésében szenvedett. Fiume városa ugyanis tünepélyesen tiltakozott az állami határrendőrség felállításá ellen, hivatkozva 1871-ben kapott autonómiájára, melynek egy pontja kimondja: a város köteles ellátni a közbiztonsági és közegészségi szolgálatot. Ez a pont ugyan nem mond semmit, minden város szabályrendeletében benne van s abszolúte nem is prejudikálhat egy 1903-ban szentesített törvénynek, mely imperative kimondja: jelen törvény hatálya kiterjed Fiume város és kerületére; az akkori kormány mégis megátárt a város állásnontjával szemben.

Azóta majdnem teljes két esztendő tel el, de semmi sem változott. A fiumei határrend-

ország költségeit fölvevették az 1907-iki és 1908-iki költségvetésbe is. 1806. novemberében gróf Andrassy Gyula rendeletére a belügyminisztérium számvevősege egy nagyszabású rendőrség költségtervezetét dolgozta ki. A legénység számát 62-re tervezték. A kész tervvel leutazott Szabó min. tanácsos, Máriaassy titkár s gróf Wickenburg tanácsos elnöklété alatt a város vezetőivel tárgyalásokat folytattak — eredmény nélkül. A határrendőrség kérdése mind égetőbb lett. A határrendőrségi kapitányok jelentették, hogy a keleti és északi *aggályos* bevándorlók azzal a kifogással lépik át a határt, hogy Fiume men át utaznak Amerikába. Fiuméba érkezve, megpihennek s innen mint kereskedelmi ügynökök térnek vissza az országba. A canadai kivándorlási ügynökök is garazdálkodtak s ekkor az a terv született meg, hogy az állami határrendőrség helyett városi határrendőrséget állítsanak fel.

A törvénytervezetet leküldték Fiume városának véleményezés végett. A város egyszerűen félretette. Ekkor, 1907. április havában gróf Andrassy ezt a *Rezervat* jelzésű rendeletet küldte a kormányzás útján a polgármestereknek:

Rezervat. Urgentissimo. Felhívom Nagyságodat, hogy a városi határrendőrség törvénytervezetét haladéktalanul terjeszsd Fiume közönsége elé, *netaláni kívánságok előterjesztése* végett, ellenkező esetben a város megkérdése nélkül terjesztem a parlament elé:

Közben a törvénytervezet nyilvánosságra jutott s bebizonyosodott, hogy ez egy közjogi csodaszörny s a parlament mást nem tehet mint hogy visszautasítja.

A város hosszú huza-vona után tárgyalni kezdte, miközben gróf Andrassy bizalmasan értesítette a fiumei kormányzót, hogy a sajtó állásfoglalása úgy is lehetetlené teszi a törvényerőre jutást, a javaslatot eljéti. A város tárgyalni a tervezetet, de fele részét kivette s a magyar kir. határrendőrség nyelvűül az *olaszt* követelte.

Ekkor jelent meg a *Bud. Tud.* következő jelentése:

„Miután a fiumei városi képviselőtestület a határrendőrségi törvénytervezetet legfontosabb rendelkezéseitől megfosztani kívánja — Fiume eljásztotta azon jogát, hogy e kérdésbe többé beleszóljon. *Semmi sem áll útjában többé annak, hogy a belügyminiszter a legközelebbi jövőben a határrendőrségről alkotott 1903-iki törvényt Fiumében is végrehajtsa.*“

E kategórikus kijelentés óta fél év telt el; a határrendőrségről pedig senki nem tud s nem akar tudni.

Hogy a belügyminiszter akarja, azt bizonyítják a felsorolt kijelentések; hogy akadály nincs, az bizonyos, hiszen egy jogállamban szentesített törvénynek akadály nem lehet.

Ellenben szó van ismét valami olyan formuláról, hogy a határrendőrség állami jellege városivá alakuljon át, noha alig hihető, hogy a magyar sajtó, magyar közvélemény tavasz óta változtatott volna álláspontján.

A Pesti Hírlap október 29-iki számában azt mondja a vezércikk, hogy sem a miniszterek, sem a képviselők, sem az újságírók nem ismerik a nemzetiségi vidékeket. Ez tény. Így kifejlődött az a hit, hogy Fiume nem olasz, horvát lesz. E miatt nem lehet állami határrendőrséget felállítani. E tétel magában hordja a képtelenséget. Egyetlen állami intézményünket odadobni nem szabad semmi béke árán: a határrendőrséget pedig föl kell állítani haladéktalanul. A P. H. felsorolta néhány szor az okokat, melyek ezt parancsolják; fölösleges volna ismételní ezeket.

A belügyminiszter kötelessége nyilvánosságra hozni, hogy a fiumei határrendőrséget illetőleg mi a terve? Ez a két éves huza-vona renkvívül sokat ártott máris az állam tekintélyének s Fiumében már úgy sincs sok veszteni valónk e téren.

Amit ezek a fenti sorok tartalmaznak, ezt hangoztattuk mi is állandóan s ennek érdekében fogunk küzdeni a jövőben is, nem tartva szem előtt semmiféle kicsiny szempontot, nem törődve az olyan vádakkal és rágal-makkal, aminöket legutóbb is az *alkotmány-párt hivatalos lapjában mondottak el rólunk.*

UJDONSÁGOK.

— **„Emilia“ sirja.** Lombok hullása, virágok hervadása idejére esik az esztendőnek legszomorubb ünnepe: a halottak ünnepe. Az esztendőben ezt az egyetlen egy napot a holtaknak szentelik az élők. Azok, akik még küzdenek, szenvednek, örülnek, busúlnak, szeretnek, gyűlölnék — azoknak, akik már nem tesznek semmit, nem éreznek semmit, csak pihennek a mindent megvívasztáló sir éjjelében. Ezen az egy napon az ősz komor hervadását virulás váltja fel. Kivirágzik a temető. Ez a szomorú kert, az örökös hervadás helye. Szeretett elköltözötték sirjára koszorút fűz ilyenkor a szülői, gyermeki, baráti kegyelet. Ami temetőnk sirjai is virágdiszben pompáztak ezen a bánatos napon s nekünk magyaroknak jól esett látni, hogy az el nem muló kegyelet, szeretet, tisztelet nem feledkezett meg *„Emilia“ Szegfy Mórné*, a néhai kütünő magyar író nő sirjáról sem. Szébbnél-szebb koszorúk, csokrok borították a síremlékét, s az enyhe őszi időben sokan fölkeresték annak a jeles magyar nőnek a sírját, aki igen nehéz időben áldozta mindent a magyar litteraturának.

— **Lakoma az „Orsova“ gőzösön.**

A Magyar Keleti Tengerhajózási r. t. legújabb gőzöse, az *„Orsova“* most teszi első tengeri útját s a minap érkezett Fiuméba. Az *„Orsova“* 6200 tonna tartalmu. Egész tisztikara a fiumei tengerészeti akadémiából került ki. A hajó parancsnoka *Bauer Róbert* károlyvárosi horvát származású ember, aki 1896-ban végezte a náutikát. A hajó első tisztje *Lipsitz József* 1897-ben hagyta el a fiumei intézetet, *Quirini Egon* második tiszt pedig 1903-ban hagyta el az intézetet. *Kubányi Iván* hajóapród szintén a fiumei náutika neveltje, 1903-ban hagyta el az iskolát. Az akadémia növendékei között nagy örömet keltett az *„Orsova“* idejövetele. Pénteken testületileg tettek látogatást a hajón, vasárnap pedig bankettet rendeztek a fiumei akadémiában végzett hajóstisztek tiszteletére. A lakomán megjelent *Szabó Samu*, a tengerészeti akadémia igazgatója élen *Solymassy E. Oszkár* hajózási főfelügyelő, a Magyar Keleti Tengerhajózási r. t. igazgatója és a náutica növendékei. A Magyar Keleti hajóstársaság gőzösein sok a magyar tengerésztiszt s mind megállják a helyüket, ami arról a körülményről tesz tanúságot, hogy a fiumei tengerészeti akadémia tud olyan tiszteket nevelni, akik bevalónak az életben. De különösen bizonyítja ezt *Bauer Róbert* parancsnok esete, aki 27 éves és máris elérte azt a fokot, amit a tengerészek ranglétráján a legmagasabbnak tekintenek. A hajón a magyar tisztikaron kívül van öt magyar hajóinas is, akiket az országos gyermekvédő liga megbízásából *Solymassy E. Oszkár* hozott le Fiuméba. A fiuk már munkába léptek és kedvvel és nagy szorgalommal végezik a nekik kiosztott munkát.

— **Spanner Emil pénzügyőri felügyelő síremlékének leleplezése.** Szép ünnepély keretében áldozott a fiumei pénzügyőrség elhalt felügyelője emlékének. Síremlékét állított örök megemlékezésül szeretett elöljárója hamvai fölé, melynek leleplezése Mindszentek napján délelőtt fél 11 órakor díszes közönség jelenlétében folyt le a cosalai temetőben. Ott láttuk többek közt a kormányzóságot, a város és a pénzügyigazgatóság képviselőit, a pénzügyőri tisztviselőket s a pénzügyőri altiszteket teljes díszben. Az ünnepély megnyitó száma a pénzügyőrség saját dalárdája által előadott *„Jaj, be bus ez a ravatal“* gyászdal volt. Mindenkít meglepett a consonánisan s mély érzellemmel felhangzó dal szép előadása. Ezután az ünnepi szónok, *Kovács Gyula* szemléz magvas és tartalmas beszéde következett, amely után a lepel lehullott a gyönyörű fekete gránitból készült sírkőről s felhangzott a *„Csillagokon túl“* gyászdal. *Jakovcic Ferenc* biztos néhány rövid szó kíséretében átadta a síremlékét a temetőgondnoknak. Befejezésül a dalárda az elhunyt felügyelő kedvenc szerenádját az *„Ah, mért vagy oly távol édesem“* című dalt énekelte el. Ezután a közönség ünnepi hangulatban oszlott szét. Csak becsülésre méltó az a testület, amely ily szépen ünnepeli meg elhunyt előjáróját emléket.

— **A fiumei harmadik gyorsvonat.** Még a nyár folyamán felhívatlanosan jelentette az államvasutak igazgatósága, hogy október hó

1-ével egy harmadik gyorsvonatot helyez Budapest-Fiume között forgalomba. A vonatnak forgalomba való helyezésétől részben technikai akadályok, részben pedig a téli jelentéktelen személyforgalom miatt kellett elállani. Mint most megbízható forrásból értesülünk, ez a vonat május 1-től feltétlenül közlekedni fog. Menetrendje ugyan nem fogja a várakozásokat kielégíteni, amennyiben Fiuméból este 10 órakor indul, Budapestre pedig déli 12 órakor érkezik. Ellenkező irányban pedig délután 3 órakor indul és Fiuméba reggel 5 órakor érkezik. Ugyancsak akkor megváltozik a jelenleg este 8 órakor induló gyorsvonat menetrendje is. Az új menetrend szerint ez a vonat Fiuméból már este 6 órakor indul és reggel 7 és fél órakor érkezik Budapestre, ahonnan este 10 órakor indul és reggel 10 órakor érkezik Fiuméba.

Ezt a fenti hírt a *„Közlekedés“* most megjelent számából vesszük s alig tudjuk elhinni, hogy megfelel a valóságnak. Mert ha ez a menetrend életbelép, akkor a harmadik gyorsvonattal nem hogy nyerünk, sőt határozottan kárunkra van. Mert a 8 órakor induló gyorsvonat már 6 órakor fog Fiuméból elindulni s így Fiume kereskedelmi világa lemarad a postájával, amely így csak a második esti gyorsvonattal, amely este 10 órakor indul, indulhat Budapestre. Így ezután a budapesti kereskedők csak délután vehetik át a fiumei postát, ami kétségtelenül kétséget okoz, mert aznap már bajosan lehet a rendeléseket, illetőleg más ügyeket elintézni. A menetrend még nem lép életbe, csak május elsején. Tehát még meg lehet változtatni. A fiumei érdekelt kereskedők jól teszik, ha beadvánnyal fordulnak ez ügyben az államvasutak igazgatóságához.

— **Az új tefonrendszer Fiumében.**

A fiumei posta és távírdahivatal igazgatósága közli velünk az alábbiakat:

Miután a Fiumei új távbeszélő központ már teljesen elkészült és az azzal összefüggő egyéb külső rendezési munkálatok is már befejezésükhöz közelednek, úgy, hogy maga az átkapcsolás tényleg sazzal együtt az új rendszerű készülékek felszerelése is már csak napok kérdése, ennél fogva a távbeszélő hivatal szükségesnek látja a távbeszélő hivatalt igénybe vevő közönséget a következőkről tájékoztatni:

1. Az átkapcsolások a régi váltóról az új váltóra a központban s ezzel egyidejűleg az új rendszerű készülékek felszerelése majd kezelése az előfizetőknél az átkapcsolás napjában természetesen a legnagyobb körültekintés mellett is kisebb-nagyobb üzemzavarokkal fog jární, azért felkéri a hivatal az előfizetőket, legyenek e napokon kissé türelmesek s támogassák a hivatalt az által, hogy állomásuk zavarát a központnak a szomszéd állomásra jelentsék be telefonon, ha pedig az nem volna lehetséges, úgy egy a távbeszélő központnak címzett bérmentetlen levelező lapon, vagy levél útján hozzák azt a hivatal tudomására.

2. Az átkapcsolás után az új rendszer mellett való kezelés a régitől lényegesen különbözni fog, így többek között az előfizetői állomástól a központ felhívása nem fog többé az induktor forgatásával történni, mert ilyen az új készülékeken nincs is, hanem egyszerűen a hallgató leemelésevel, még pedig az asztali készüléknél csak egy hallgató lévén, annak leemelése útján, a fali készülékeknél pedig a készülék tuloldali (mozgatható horgon függő) hallgatójának leemelése által. A leemelt hallgató ezután a fülhöz tartandó mindaddig míg a központ visszacsengetés nélkül — „központ“ szóval válaszol, erre a felhívó bemozdja a központnak azon előfizetőnek a kapcsolási számát, amellyel beszélni óhajt, a a hallgatót még mindig a fülénél tartva, és megvárja míg vagy hívott fél jelentkezik, vagy pedig mással beszél, tehát el van foglalva. A beszélgetés végeztével a hallgató okvetlenül vissza helyezendő a rendes helyére, mert különben a központ egyrészt nem bontja szét a meglevő összeköttetést, másrészt pedig az előfizető újból fel nem hívható.

Ez alkalmából felkéri a hivatal még a távbeszélő előfizetőket arra is, hogy az új rendszerű felhívni kívánt előfizetőket föltétlenül csak számmal mondják be a központnak, mert névre a központ többet összeköttetést nem adhat.

— **A cirkevencai nagy pör.** Megemlékeztünk annak idején arról a pörrel, amelyet Ebers Henrik dr. a cirkevencai *Therapia* üdülő telep bérleje József királyi herceg örökösei ellen indított. Ebers, a ki most *Krynica* fürdő tulajdonosa, 820.086 korona kártérítést követel a királyi hercegi családtól. A terjedelmes panasz röviden a következő tényállást tartalmazza:

A múlt évben elhunyt József kir. herceg tulajdonosa volt a Cirkevencia horvátországi fürdőhelynek, amelyet a múlt század kilencvenes éveinek elején egy magyar részvénytársaság alapított, amely azonban csakhamar tönkrement. A mikor József királyi herceg megvásárolta a fürdőt, képviselője bérletet kért. A királyi herceg orvosa, *Coltelli* dr. és *Libits* Adólf udvari tanácsos, a panasz szerint rávették Ebers drt. hogy vegye bérbe a fürdőt, s megígérték, hogy a királyi herceg és a horvát országos kormány minden tekintetben támogatni fogják a fürdőt. Ebers dr. erre 1901 június 18-án megkötötte a bérleti szerződést, amelynek értelmében Ebers dr. évi 220.000 korona bért fizet, de az első három évben ezt az összeget beruházásra fordíthatta. Abban az esetben, ha a királyi herceg elakarja adni a fürdőt, a bérleti szerződés elvásárlási jogot biztosít a bérlőnek. Ebers dr. erre átvette a fürdőt, amely a panasz szerint teljesen el volt hanyagolva, úgy, hogy az első két esztendő alatt 200.000 koronát fektetett bele. Így sikerült a fürdőhelyet föllendítenie, s már 1903-ban 60.000 korona tiszta nyeresége volt. 1903 december 3-án József királyi hercegnek és nejeinek, *Klotild* hercegnőnek nevében felszólították Ebers drt. hogy azonnal adja át a fürdőt, mert József királyi herceg eladta *Klotild* hercegnőnek, s Ebers dr. nem élt az elvásárlás jogával. Végre is Ebers dr. kénytelen volt a fürdőt elhagyni, de kártérítést követelt a királyi hercegtől. Minthogy egyezség nem jött létre, Ebers dr. *Klotild* hercegnővel ellen a budapesti járásbírósnál s ugyancsak a hercegnővel, valamint boldogult József királyi herceg örökösei ellen a főudvarnagyi hivatalnál pört indított. Minthogy a főudvarnagyi hivatal előtt az eljárás írásbeli, valószínű, hogy még évekig el fog húzódní, amíg ebben az ügyben ítélet kerül a sor. Ebers dr. ezt a pört eleintén a budapesti királyi törvényszéknél indította meg, de ez leszállította az illetékességet.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison“-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: Napfogalkozás teliholdnál. (Gyönyörű képek). — Az önkéntes jegyese. — Az anyósom angyal.

TÁVIRAT. TELEFON.

Lapunk mai számából a délutáni telefontelefonok a telefonvonalon uralkodó zavar miatt elmaradnak.

Béke a horvátokkal.

A fiumei határrendőrség.

Az új Harden pör.

Az orosz дума választások.

Béke a horvátokkal.

— **ZÁGRAB,** nov. 4. *Rakodcay* bán környezetéből eredő hírek szerint a horvát tartománygyűlést decemberben összehívják. A bánnak ugyanis sikerült megtalálni a módot, hogy a horvát-szerb koalíció táborából egy nagy csoportot magához hódítson akik egyesülve a *Rakodcay* híveivel, alkalmasint a többséget fogják alkotni. *Rakodcay* az egyik osztályfőnöki állást a koalíció emberével fogja betölteni.

A fiumei határrendőrség.

BUDAPEST, nov. 4. Politikai körökben élénk szöbeszéd tárgyát képezték azok a közlemények, amelyek a fiumei határrendőrség életbeültetésének kérdését pertraktálták. A függetlenségi pártból kilépett képviselők köréből a közeli időben ez ügyben interpellációt

nyújtanak be a belügyminiszterhez, amennyiben ez addig a törvényeknek megfelelően nem intézkednek a fiumei határrendőrség kérdésében.

Az új Harden pör.

BERLIN, nov. 4. Allig csillapodtak le a kedélyek az első Harden-Moltke féle politikai pör befejeztével, a nagy sajtópör újra való felvétele az egész Németországot izgalomba hozza. Ennek következtében Moltke Kuno gróf a ki már intézkedéseket tett arra nézve, hogy tartózkodási helyét Afrika nyugati partvidékének valamelyik részére helyezze, szándékát megváltoztatta s egyelőre még nem gondoskodik új tartózkodási helyről, amelyre döntő befolyást csak az újra felvett pör előite gyakorolhat.

A berlini jogászvilág élénken pertraktálja azon körülményeket, amelyek a pör újra való felvételét előidézték. Jóllehet a német büntetőperrendtartás helyet ad a magánvádról megindult pernek az ügyész által való felvételének, ellentétben a mi büntető perrendtartásunkkal, amely szerint az ügyész csak átveheti a vád képviselőt a felelősségi tanácsra, illetőleg a felső törvényszékeken, de mégis a legtrikább esetekben szokott előfordulni. A pör kimenetele eskü még kétséggel tekintenek, tekintve Moltke eskü alatti vallomását és Hardennek még ki nem hallgatott tanuit.

Az orosz дума választások.

SZENTPÉTERVÁR, nov. Az orosz képviselőválasztások nagy része már lezajlott. Az eddigi eredményből konstatálni lehet, hogy a monarchisták vereséget szenvedtek — a jobb pártiakkal szemben. Eddig 343 дума választás eredménye ismeretes. A megválasztottak közül 166 jobbpárti és monarchista, 103 októbrista és mersékelt, 3 békés megühdőspárti, 26 kadett, 9 lengyel nationálista, 6 muzulmán, 9 szociáldemokrata, 20 balpárti és egy párton kívüli.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Pándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART“ lapkiadó vállalat.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a SCOTT-féle Emulsió iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető

legjobb erősítőszér.

Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyengék, faradtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház) naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-6.

Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen végez el.

Foghuzás, arany-ezüst és porcellánplombirozás. Aranykoronák; szápadlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI
FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítása cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszi házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltebb áron ajánlani.

Selyem- és gyapju-szövetek.

Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.

Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.

Igen szép kamgarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.

Angol szövetudonságok 78 krajczártól feljebb.

Szőnyegek és butorszövetek.

Szővetfüggönyök (páronként draperiával) 1 frt 10-től 36 frt-ig.

Legfinomabb axminster szalonszőnyegek 200+300 22 frt 50 kr.

Szmirnaszőnyeg-utánzatok 200+300 6 frt 90 kr.

Futószőnyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 23, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett plus-asztalterítők 7 frt 50 kr.

Barchendek.

Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár.

Flanell-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.

Gyapju flanel, gyönyörű minták méterje 42 és 65 krajczár.

Ezenkívül legfinomabb csikós és koczkás barchendek ruháknak, valamint barchend-pique.

Pamut és lenvászon.

Saját kezelésű chiffonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres vég 2 frt.20, 2 frt.70 és feljebb.

Kávéskészlet (1 asztalterítő s 6 szalvéta) ajour-széllel 3 frt 40 kr.

Lepedővászon, dupla magasság, varrás nélkül 60, 75, 100 kr. s feljebb.

Ezer vég ingvászon tengeri ló védjeggyel, egy 23 méteres vég frt 6.40.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérnemű-vásznakat és asztali készleteket.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyegek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehérnemű.

Egy nagy tétel chiffon-nőiing 1 frt.

Finom chiffon női alsószoknyák, gazdag hímzéssel 1 frt 25 kr.

Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki.

Chiffon férfingek, jó minőség 1 frt 70 kr.

Féher férfi-hálóngek legfinomabb kretónból 1 70 kr.

Rendkívüli választék csipkékben, hímzésekben, csipkeszövetekben és valamennyi díszáruban. Gyönyörű női blúz-udonságok, női konfekciók, kötenyek nők és gyermekeknek és a legválasztékosabb fehérneműk gyermekeknek.

Téli trikók.

Bolyhos trikot-íngek férfiaknak drbjá 75, 90 kr, 1 frt 30 és feljebb.

Bolyhos trikot-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.

Férfi- és női trikot-alsóingek, kiváló jók 65, 75 kr. és feljebb.

Fekete és színes női harisnyák 35 krtól feljebb

Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutrikók, harisnyák, fűzővők, file d'Ecot cikkek s legfinomabb selyemtrikók.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIEST, CORSO 9. FIUME, CORSO II. BÉCS, I. GONZAGASSE 14.

Szabott árak! Szabott árak!

Magyar
cég.**Uj vaskereskedés.**Magy
választott

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy
a Rauschel-féle divatárüzlet eddigi helyiségeiben

(VIA DEL POZZO 2.)

Vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkekben nagyszabású új üzletet nyitottunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szives támogatását kéri

mély tisztelettel

WELLMANN TESTVÉREK.**GRÜNFELD-féle****REGGELIZŐ-CSARNOK**

ujjonnan megnyílt a vasuti állomással szemben.

Kitünő hideg ételek, finom asztali és csemege borok.

Pontos és tiszta kiszolgálás. Olesó árak.

A Kőbányai Polgári Sörfőző r. t. palackcsőreinek
eladása és házhoz szállítása.

Naponta friss sörcsapolás hordóból (szénsavnyomás nélkül).

Számos látogatást kér

GRÜNFELD fióküzlete.**Csak rövid időre!**

Keleti, török és perzsa
szőnyegek

raktára.

FIUME, Via Municipio I. sz.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
szőnyegcég.Központi raktár: TRIESZT, Via
Cassa di Risparmio 6. sz.**KORONA**■ **VENDÉGLŐ** ■

FIUME, CORSIA DEAK 30.

TELJESEN UJJÁALAKITVA.

Kitünő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:

18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szives
támogatását kéri**HOPP VINCE,**

VENDÉGLŐS.

SZOBA ÉS CIMERFESTŐ
VÁLLALAT.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy Via del Pino 9. szám alatt cimer-, szobafestő és másoló-üzletet nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és diszlet-festést, mázolást a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádog-, vászon- és üveg-cimintáblák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mély tisztelettel

KURZ FRIGYES és TSA

Via del Pino 9. szám.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.**Cinematograf EDISON**

Mozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-1/31 kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Hirdetések

felvételnek a
kiadóhivatalban.

FEGYVEREK

vadászati-, sport- és vívőeszközök
stb. nagy raktára

Leonessa Vincenzo

FIUME, Via Andrássy 17 sz.

az Angelini & Bernardo trieszti cég főképviseelője. Alumium cikkek egyedüli raktára.

Mechanikai és fegyverkovács - műhely.

„Antoniushof“

ABBAZIA, Reichsstrasse.

(KÖZVETLEN A KURPARK MELLETT.)

Kellemes otthon családok és magánosok részére.

Modern butorzatu, szép barátságos szobák.

Tillanyvilágítás. Mérsékelt árak.

Lokey kávéház

ABBAZIA.

Reichsstrasse, a kurpark átellenében.

Magyarok kedvenc találkozó helye.

Figyelmes kiszolgálás.

Pensió Vier Jahreszeiten

ABBAZIA.

Előkelő és kellemes otthon, pazar kényelemmel berendezve, nagy árnyas kerttel. Fürdők a házban.

Kitünő konyha.

Mérsékelt árak.

Telefon.

Háziaszanyok figyelmébe!

A mai naptól fogva nálam

kövér kóser libák

a legolcsóbb árakon kaphatók.

Szives előjegyzéseket kér

DRAGONER J.

Piazza Mercato Coperto.

!! FIGYELEM !!

Az őszi idényre
Amerikai cipők

Jótállás mellett a legnagyobb választékban kaphatók
kizárólag

GEORGIJEVIĆ S.

első és legnagyobb cipőüzletében

Fiume, Corso.

A
„De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

kaposvári jeles cigány zenekara

hangversenyez.**MAISON ROSA**

VIA GOVERNO 9.

Dr. VIO-féle ház, az Adria kávéház felett.

Elsőrangú divatszabászat
Himmel Ferdinánd Fiume

Via Adria I. sz. Zmaics-ház.

KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.
Mérsékelt árak. ● Kifogástalan szabás.